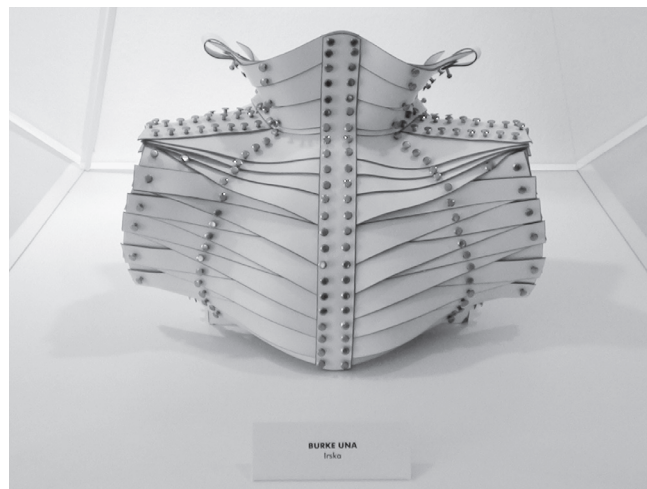

Razstavo si je v obeh mestih ogledalo 10.500 obiskovalcev.
Foto: Matej Podvrtnik, Slovenj Gradec, 16. 5. 2012

Una Burke, Irska: Futuristična usnjena jakna.
Foto: Katarina Žagar, Celovec, 15. 8. 2012

PRVA EVROPSKA ROKODELSKA RAZSTAVA ART@CRAFT EUROPE 2012 Slovenj Gradec in Celovec, 18. april–15. september 2012

Aprila in maja 2012 je bila v Koroški galeriji likovnih umetnosti v Slovenj Gradcu na ogled že devetnajsta bienalna rokodelska razstava. Na letošnji rokodelski razstavi so bili izdelki iz bogate slovenske rokodelske zakladnice soočeni z izdelki rokodelcev iz Avstrije, Belgije, s Cipra, iz Madžarske, Estonije, Irske, Italije, Litve, Latvije, Slovaške, Portugalske, Španije; držav Evropske unije, ki so se odzvale na vabilo k sodelovanju. Organizatorji razstave, Mestna občina Slovenj Gradec, Podjetniški center Slovenj Gradec ter Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije so namreč v okviru programa Maribor 2012 Evropska prestolnica kulture partnersko mesto Slovenj Gradec ter čezmejnega projekta DUO Kunsthandwerk pripravili prvo evropsko rokodelsko razstavo.

Kurator razstave in strokovni vodja dr. Janez Bogataj jo je zasnoval kot »prikaz ustvarjalnih dosežkov, ki so nadaljevanje zgodovinskega spomina, sestavine nesnovne kulturne dediščine in tudi najbolj sodobna iskanja v različnih izraznih načinih in smereh« (internetni vir). Na razstavi so se predstavili vrhunski rokodelci iz Slovenije in tujine, ki svoje mojstrovine ustvarjajo iz lesa, kamna, gline, šibja, slame (tudi ličja in trav), stekla, železa, papirja, naravnih tkanin, volne, usnja in voska ter vezejo in klekljajo. »Omenjena naravna gradiva sooblikujejo sodobna prizadevanja za trajnostni in sonaravni razvoj ter s paleto žlahtnih dodanih vrednosti bogatijo kakovost človekovega bivanja« (prav tam). Na razstavi, ki je bila avgusta in septembra 2012 na ogled tudi v Mestni hiši v Celovcu, je s svojimi izdelki sodelovalo 89 rokodelcev, od tega 55 iz tujine.

V spremnem katalogu k razstavi je dr. Janez Bogataj med drugim poudaril pomembnost rokodelske nesnovne dediščine:

V posameznih rokodelskih panogah in tehnoloških postopkih so uskladiščena številna znanja, večina in spretnosti, ki jim s Konvencijo o varstvu nesnovne kulturne dediščine iz leta 2003 veliko pozornost namenja tudi

Unesco. Prav ta konvencija poudarja pomen rokodelske dediščine in sodobnih rokodelskih znanj na lokalnih in državnih ravneh, kar je priložnost za spoznavanje lokalnih in regionalnih kulturnih identitet v mednarodnem okolju. Ne gre le za ohranjanje kulturnega bogastva in identitet, ki so zaradi razraščene globalizma močno ogroženi, ampak tudi za iskanja novih ustvarjalnih poti in načinov, vendar temelječih na različnih dediščinskih izkušnjah. Razstava je torej primer mednarodne komunikacije z dejavnostmi in bogatimi znanji, ki v prihodnje lahko pomembno sooblikujejo možnosti za nova delovna mesta, zaposlovanje razvojno oviranih in invalidnih oseb, ustvarjajo žlahtne vsebine turistične ponudbe in utrjujejo istovetnost evropskih regionalnih kultur. Prav slednje je eno temeljnih sporočil razstave, ki omogoča »berljivost« lokalnih in regionalnih rokodelskih stvaritev, izdelanih v naravnih gradivih, torej gradivih lokalnih okolij, v katerih imajo tudi svojo »logiko« in poslanstvo. Z njihovim odkrivanjem in spoznavanjem nam ni omogočen le vpogled v delovanje in ustvarjalnost konkretnega rokodelca, ampak tudi v družbo, ki ji pripada, v oblike in vsebine njenega gospodarskega prizadevanja, družbenih odnosov in duhovne ustvarjalnosti. Z razstavo želimo opozoriti na različne ravni družbenega položaja rokodelcev v Evropi. To pomeni, na možne načine njihove povezanosti in organiziranja, na stimulacije in druge oblike družbene skrbi, ki jih posamezna evropska okolja namenjajo ali ne namenjajo rokodelcem oz. posameznim dejavnostim. V splošni krizi izobraževalnega sistema se postavlja vprašanje prisotnosti rokodelskih znanj na ustreznih izobraževalnih stopnjah. Za vse te je seveda temeljnega pomena uskladiščenje obstoječih znanj in njihovo sistematično prenašanje na prihodnje mlade generacije (Bogataj 2012: 10–12).

* Katarina Žagar, univ. dipl. ekonomistka, direktorica, Podjetniški center Slovenj Gradec. 2380 Slovenj Gradec, Ronkova ulica 4, E-naslov: katarina@podjetniskicenter-sg.si

Častni pokrovitelj razstave, predsednik države, dr. Danilo Türk, in kurator razstave, dr. Janez Bogataj.

Foto: Arhiv Podjetniškega centra Slovenj Gradec, Slovenj Gradec, 18. 5. 2012

Rokodelka Renata Piko (levo) s Prevalj plete košaro iz viter.

Foto: Arhiv Podjetniškega centra Slovenj Gradec, Slovenj Gradec, junij 2012

V Slovenj Gradcu smo v času razstave Art@Craft Europe 2012 izvedli številne spremljevalne prireditve, kot so rokodelska srečanja z mojstri mentorji (s prenosom rokodelskih veščin, znanj in spretnosti na vse zainteresirane udeležence), prikazi delovnih postopkov, srečanja s koroškimi rokodelskimi ustvarjalci ob dnevnih odprtih vrat rokodelskih delavnic, pohod Po poti domačih obrti, posebno pozornost pa sta vzbudili razstava Koroška rokodelska ustvarjalnost v izložbah lokalov v mestnem jedru ter mednarodna razstava ročnih in umetniških del članov Zveze delovnih invalidov Slovenije in članov invalidskih društev iz Avstrije, Hrvaške in Madžarske. Častni pokrovitelj razstav Art@Craft Europe 2012 ter ročnih in umetniških del članov Zveze delovnih invalidov Slovenije in članov invalidskih društev iz Avstrije, Hrvaške in Madžarske je bil predsednik države, dr. Danilo Türk, ki je obe tudi slavnostno odprl. Tako razstavljavci kot številni obiskovalci razstav in spremljevalnih prireditev, tudi iz tujine, so bili nad predstavitvijo bogastva rokodelske ustvarjalnosti navdušeni.

Ob mednarodni rokodelski konferenci, ki je pod naslovom Izzivi rokodelskih ustvarjalnosti v Evropi v organizaciji Mestne občine Slovenj Gradec potekala 19. aprila 2012, so si strokovnjaki iz šestih držav izmenjali izkušnje o institucionalni podpori pri razvoju rokodelstva, izobraževanju in prenosu znanj na mlajše generacije, skrbi za kvaliteto rokodelskih izdelkov ter trženju in promociji. S prispevki so sodelovali: Martina Piko-Rustia, Slovenski narodopisni inštitut »Urban Jarnik«, Celovec, Avstrija;

Roma Surviliene, Public Institution Artists Association Gallery, Vilnius, Litva; Gita Priberga, Society Latvian Folk Art Union, Jurmala, Latvija; dr. Jasna Gaburová, Centre for Folk Art Production, Bratislava, Slovaška; Maria Ferenz, Hungarian Heritage House, Budimpešta, Madžarska, dr. Janez Bogataj in Goran Lesničar Pučko, sekretar Sekcije za domačo in umetnostno obrt pri Obrtni zbornici Slovenije.

Razstava Art@Craft Europe 2012 je skupaj s spremljevalnimi aktivnostmi potekala tudi v okviru čezmejnega projekta DUO Kunsthandwerk (OP SI-AT 2007–2013): Rokodelska kulturna dediščina v čezmejnem prostoru včeraj, danes in jutri. Pri projektu sodelujejo: Podjetniški center Slovenj Gradec, Razvojna agencija Sora, Mestna občina Slovenj Gradec, Javni zavod za kulturo, turizem in razvoj Rogatec, iz Celovca pa Narodopisni inštitut »Urban Jarnik«, Slovenska prosvetna zveza in Krščanska kulturna zveza.

Vir

BOGATAJ, Janez: *Kulturna dediščina znanj in veščin ter sodobni evropski ustvarjalni izzivi = The cultural heritage of knowledge & skills and contemporary European creative challenges* (razstavni katalog). Slovenj Gradec: Mestna občina Slovenj Gradec, 2012.

Internetni vir

Art&Craft Europe 2012, <http://www.artcraft2012.eu>, 30. 10. 2012.